

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Edurne Ormazabal Izagirre

*Zumarraga,
Gipuzkoa
(1934)*

Aurkibidea

Biografia

Zumarragako Batzokia zegoen etxe berean jaio zen nahiz eta gero ez zen bertan bizi izan. Gurasoak ere Zumarragakoak zituen: aita Eitzan jaioa eta ama San Kristobal auzoko 'Atxibita' baserrikoa. Aitak zumitza lantzea zuen ofizio eta 'Busca'-rean egiten zuen lan, amak, berriz, 'Iburreta' tabernako sukaldean, besteak beste. Oraindik umea zela, aitak 'Galeperra' elkarte hartu eta bertako tabernan aritu zen zazpi urtez [Maite](#) ahizparekin batera. Gero, Elizkaleko 'Eusebio' taberna hartu zuten errentan, eta beste hamar urtez egon ziren bi ahizpak tabernari lanetan. Azkenik, gizonetzkoen arropadenda ireki zuen Piedad kalean, eta hogeita 17 urtez dendari moduan egin du lan ahizparekin batera.

Zintak

ZMG-039

- **Proiektua:** Urretxu eta Zumarragako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Gaston Balerdi, Izaskun
- **Data:** 2012-04-13
- **Iraupena:** 71 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Gaston Balerdi, Izaskun

Pasarteak

1. Gauero porru-patatak afaltzeko

- **Erref:** ZMG-039/003
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:03:24. **Bukatu:** 00:04:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

<p>Etxeko ohiturak. Amak eta izebak baserrian laguntzen zuten. Edurnek, zazpi urte zituenetik, etxean afaria prestatzeko ardura zuen, alaba zaharrena zelako.</p>

2. Etxeko lanetan, neskak beti

- **Erref:** ZMG-039/005
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:05:02. **Bukatu:** 00:06:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Hiru neska eta bi mutil ziren etxean. Etxeko lanetan neskak aritzen ziren beti. Gaur egun gauzak desberdinak dira.

3. Erdaraz hitzik jakin gabe eskola nazionaletara

- **Erref:** ZMG-039/007
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 00:06:54. **Bukatu:** 00:07:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Gerra ondoren, eskola nazionaletan ibili ziren. Erdaraz ez zekitelako barre egiten zieten. Nazionaletatik mojen eskolara; eta handik, eskola partikularrera ikasketekin jarraitzea.

4. Klase partikularretan kontabilitatea ikasten

- **Erref:** ZMG-039/008
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:07:38. **Bukatu:** 00:08:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Mojetatik irtendakoan, kontabilitatea ikastera joan zen Edurne 12 urte ingururekin. Eskola garbitzearen truke ez zizkieten klaseak kobratzen. Batxilerra ere ikasi nahi izan zuen; baina, atzetik zetozen anai-arrebek ere nahiko zutelakoan, ez zioten utzi.

5. Jateko aukera handiegirik ez

- **Erref:** ZMG-039/011
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:10:26. **Bukatu:** 00:11:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerra garaian goserik ez zuten pasa, baina jateko aukera handiegirik ere ez zeukaten: babarrunak eta porru-patatak. Bazkaria amak prestatzen zuen eta denek elkarrekin bazkaltzen zuten.

6. Urretxu eta Zumarraga arteko pikeak

- **Erref:** ZMG-039/014
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:12:17. **Bukatu:** 00:13:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

<p>Urretxu eta Zumarraga artean pikea zegoen. Tabernara joaten zen Urretxuko kuadrilla bat zirikatzen egoten zen beti, baina bi ahizpek ez zieten kasu handiegirik egiten.</p>

7. Gauez auzoko umeekin jolasean

- **Erref:** ZMG-039/016
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:14:07. **Bukatu:** 00:15:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Lanean ibiltzen ziren, bai, baina jolasteko denbora ere izaten zuten. Gauean, amamari itxarotea ateratzen ziren eta orduan ibiltzen ziren auzotarrekin jolasean. Jostailurik ez, baina jolasak bai.

8. Errege egunean, hogei durokoa

- **Erref:** ZMG-039/018
- **Iraupena:** 0:00:39. **Hasi:** 00:16:18. **Bukatu:** 00:16:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:

Errege egunean, hogei durokoa sartzen zieten zapatan; gero, ordea, berriz ere etxean behar izaten zuten eta kendu egiten zieten. Angila kaxa txikia izaten zen oparia.

9. Mari Nieves deitu eta kasurik ez

- **Erref:** ZMG-039/021

- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:17:40. **Bukatu:** 00:18:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Eskolak erdaraz izaten ziren. Lehenengoz Mari Nieves deitu ziotenean, ez zuen kasuri ere egin. Neskak eta mutilak elkarrekin ibili ziren hasieran mojekin eskolan.

10. Anai-arreba guztiek liburu bera

- **Erref:** ZMG-039/024
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:19:35. **Bukatu:** 00:20:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala

Laburpena:

Anai-arreba guztiek liburu berarekin ikasi zuten: "Historia de España". Gainera, eskua jasota abestu behar izaten zuten egunero. Uniformerik ez zuten erabiltzen eskolarako.

11. Jantzi berarekin egunero

- **Erref:** ZMG-039/025
- **Iraupena:** 0:00:25. **Hasi:** 00:20:45. **Bukatu:** 00:21:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Jantzi bakarra izaten zuten, gauero garbitu eta goizean plantxatzen zutena. Amak josten zizkien arropak.

12. Dotrinatik ibilaldiak hondartzara

- **Erref:** ZMG-039/028
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:22:30. **Bukatu:** 00:25:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Hondartza

Laburpena:

Saturrarango hondartzara dotrinatik joan ziren trennez. Edurnek amamari ere bainuak hartzera laguntzen zion Zumaiako bainuetxera. Udaletxeak ere jartzen zuen noizean behin Zumaiara joateko autobusa.

13. Anaia semirariora bere borondatez

- **Erref:** ZMG-039/032
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:27:43. **Bukatu:** 00:29:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Seminarioa

Laburpena:

Seminariora borondatez joan zen anaia; hala ere, urtebete beranduago sartu zen bere lagun bat joan zelako nahi zuela uste baitzuten etxeok. Askotan baserrietatik aho bat kentzearren joaten ziren seminariora. Abuztuan hilabete Alemanian ematen zuten.

14. Mutilekin dantzan eta mojak haserre

- **Erref:** ZMG-039/033
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:29:02. **Bukatu:** 00:30:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Mutilekin dantza egitegatik, *Hijas de Mar* kongregaziotik bota zuten Edurne. Anaia zaintzeko aitzakiaz, ez zen igandeetan mojekin paseora joaten eta astelehenero zigortuta egoten zen.

15. Erromeria Oletan

- **Erref:** ZMG-039/034
- **Iraupena:** 0:02:38. **Hasi:** 00:30:11. **Bukatu:** 00:32:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Lehengusuekin joaten ziren Oletara erromerian. Osaba soinu-jotzailea zuten. Mutilekin dantzan egitea debekatua zegoen, baina ez zitzaien asko inporta. Festa nagusia abuztuaren hamabostean ospatzen zen. Santa Isabel, Kizkitza eta Elosun ere izaten ziren erromeriak.

16. Ama ezkongabeak ezkutuan

- **Erref:** ZMG-039/039
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:34:07. **Bukatu:** 00:35:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkongabeak

Laburpena:

Ezkundu gabe geratzea baino okerragoa zen ama ezkongabea izatea. Ezkutuan eramaten ziren gauza horiek. Ezkundu gabe elkarrekin bizitzea ere ez zen ondo ikusten.

17. Zinean azkena sartu eta lehena irten

- **Erref:** ZMG-039/040
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:35:19. **Bukatu:** 00:36:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Zumarragako zinera igandero joaten zen Edurne. Azkena sartu eta lehenengoa atera. Tabernara bezeroak iristerako barran egoten zen. Bakeroen pelikulak egoten ziren. NODOa pasatuta iristen zen zinera beti.

18. Karakolekin egindako jarabea

- **Erref:** ZMG-039/043
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:39:06. **Bukatu:** 00:40:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

Osasun ona zuten eta ia ez ziren medikuarengana joan. Karakolaren babarekin egindako jarabea egiten zuten etxean katarroak sendatzeko.

19. Lutoa eta hil kanpaiak

- **Erref:** ZMG-039/050
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:46:28. **Bukatu:** 00:47:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kanpaiak

Laburpena:

Amak hamar urtetik gora egin zituen lutoa kendu gabe. Umeak ere beltzez janzen ziren orduan. Hildakoa emakumea edo gizonezkoa izan, kanpaiak jotzeko eran bereizten zen.

20. Alpargatak galipotarekin

- **Erref:** ZMG-039/051
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:47:45. **Bukatu:** 00:49:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu

Laburpena:

Egunero jantzi bera erabiltzen zuten. Gauez garbitu, sutondoan lehortu eta hurrengo goizean jantzeko prest. Oinetan alpargatek gehiago iraun zezaten, galipota ematen zieten.

21. "Sakamantekas" ote zen?

- **Erref:** ZMG-039/053
- **Iraupena:** 0:03:17. **Hasi:** 00:51:36. **Bukatu:** 00:54:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Ahariaren bila joanda zerbaitek beldurtu zuen Edurne. Tífoi Sukarra zela eta, baserrira joan behar izan zuenean ere, beldurtuta pasatzen zuen eguna. Beldurtzeko istorioak izaten ziren.

22. Politikaz hitzik ez etxean

- **Erref:** ZMG-039/055
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:55:27. **Bukatu:** 00:56:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Sekula ez zen politikaz hitzik egin etxean. Osabak heriotza-zigorra izan zuen kartzelan, baina gerora jakin zituzten kontu haiek.

23. Taberna izatetik jantzi-denda izatera

- **Erref:** ZMG-039/056
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:56:46. **Bukatu:** 00:59:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Taberna izan zuten lehenengo; eta jantzi-denda geroago. Hogeita hamasei urtez izan dute gizonezkoen jantzi-denda. Azoketara joaten ziren arropa ikustera.

24. Jantziak probatzeko, etxera

- **Erref:** ZMG-039/057

- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:59:42. **Bukatu:** 01:02:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Nahiz eta jendeak arropa probatzeko etxera eramaten zuen, jende gutxi joaten zen ordaindu gabe. Gizonak ez ziren dendara joaten eta emazteek etxera eramaten zizkieten arropak probatzeko.

25. Orbegozo greban eta ezin ordaindu

- **Erref:** ZMG-039/058
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 01:02:09. **Bukatu:** 01:03:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Denda ireki eta gutxira, Orbegozo lantegiko greba tokatu zitzairen. Fabrikanteei ordainketak atzeratzeko eskatu zieten. Hiru mila langile baino gehiago kobratu gabe egon ziren denbora luzez eta herrian antzeman zen.

26. Dendak lanordu asko eskatzen zituen

- **Erref:** ZMG-039/059
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 01:03:35. **Bukatu:** 01:05:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

Irekiera ordutegiaz gainera, ordu asko egiten zituzten jeneroa atera, zenbatu eta horrelakoak egiten. Denda handia zen, atzealdera ere leku handia zuen, garai batean etxebizitza izan zelako.

27. Mutilzahar kuadrilla batekin hika ikasi

- **Erref:** ZMG-039/060
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 01:05:50. **Bukatu:** 01:07:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Hika erabiltzea gauza berria da. Tabernan, mutilzahar kuadrilla batekin

ikasi zuten, baina ez zegoen ondo ikusita. Errespetu falta adierazten zuen.</p>

28. Abadiñora lanera eta ezin ulertu

- **Erref:** ZMG-039/062
- **Iraupena:** 0:00:43. **Hasi:** 01:10:17. **Bukatu:** 01:11:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Bizkaiera oso desberdina iruditzen zaie. Abadiñora lanera joan, eta ezin ulertu zer eskatzen zioten: mingainaren ordezt, "mihina". Tolosatik Donostiarainoko euskara iruditzen zaie politena.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-21

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com